

پمپئو در آزمون متحدان شکست خورد

آنچه افغان‌ها از نشست دو حه انتظار دارند
مذاکرات به صلحی
پایدار بینجامد

مریم علامه‌زاده

سحر بیگم، لحظاتی راه خاطر می‌آورد که خبر مرگ شوهرش را در سال ۲۰۱۴ به‌اورسانند. امین کریمی، عضو نیروهای امنیتی افغان، در جریان جنگ علیه طالبان در استان کندز کشته شد.

الجزیره در گزارشی در تشریح زندگی این فرد نوشت: در آن زمان هفت سال از ازدواج آن‌ها می‌گذشت و این زوج پسر و دخترشان را که حالا چهار و شش سال دارند، بزرگ می‌کردند. بیگم با یادآوری آن روزها می‌گوید: اولین چیزی که در آن روزها من از خودم پرسیدم این بود که چطور می‌توانم به تنهایی این کودکان را بزرگ کنم؟ چه کسی غذای این دو طفل را بدهد؟ اما همچنان که زمان می‌گذشت، دریافتم که خودم باید مسئولیت بپذیرم و کار کنم تا بتوانم شکم کودکانم را سیر کنم. وی ۱۰ ساعت در روز در یک سالن زیبایی در شهر نوه، محله‌ای در شمال غرب کابل کار می‌کند و به همراه فرزندان در یک اتاقی آپارتمانی مشترک در فاصله‌ای کوتاه از محل کارش زندگی می‌کنند. آن‌ها در همان اتاق می‌خوابند و می‌خورند؛ یک اجاق کوچک و ابزار محدود آشپزی در گوشه اتاق است.

وی می‌گوید: زندگی من آسان نیست، اما حداقل می‌توانم بیرون بروم و برای کودکانم کار کنم. در زمان رژیم طالبان زنان حق بیرون رفتن از خانه‌هایشان را نداشتند و این رویکرد منجر به آن شد که بسیاری از زنان وابسته به دیگر افراد بمانند. پنجمین دور از مذاکرات بین‌مقامات ایالات متحده و نمایندگان طالبان از ۲۵ فوریه (ششم اسفند ماه) در دوحه پایتخت قطر با هدف یافتن راه‌حلی برای پایان دادن به جنگ ۱۷ ساله در افغانستان، آغاز شد. اما هم‌زمان با این مذاکرات حس عدم امنیت در بین اقلشمار مختلف مردم افغان رخنه کرده است و افغان‌ها می‌خواهند این مذاکرات به صلحی پایدار بینجامد. بیگم که حالا ۲۹ سال دارد می‌گوید: چه طالبان بیایند و چه نه، چه سران آمریکا کشور را ترک کنند و چه بمانند، من صلح می‌خواهم؛ می‌خواهم که بتوانم به کارم برای کودکانم ادامه دهم.

از منظر دیگر افغان‌ها، همچنان که حرکت برای صلح آغاز شده است، دو مسئله نگرانی مردم را در مورد آینده برانگیخته است: خروج نیروهای خارجی و بازگشت طالبان. در سال‌های اخیر طالبان همواره تلاش کرده بر میانه‌روی‌هایی همچون آموزش زنان و حق کار آن‌ها بتازد. سهیل شاهین، سخنگوی دفتر سیاسی طالبان در دوحه در بیانیه‌ای که ماه پیش منتشر شد، گفت که این گروه قصد دارد با قانون اساسی افغانستان همراهی کند. در جریان دیدار با رهبران مخالفان دولت در مسکو که اوایل ماه جاری میلادی (اواسط بهمن ماه)، طالبان با زبانی که به دنبال حقوق خود بودند، رودررو شدند.

حواونرستانی، مدافع حقوق بشر و فائزه کوفی، عضو سابق مجلس افغانستان، در گروه مخالفان دولت افغانستان در جریان این مذاکرات، اولین زبانی بودند که در مذاکرات با طالبان مشارکت داشتند.

کوفی ضمن خطاب قرار دادن اعضای طالبان در جریان یک میزگرد، به آن‌ها هشدار داد که به صدای افغان‌ها گوش فرادهند و با جامعه پویای کنونی افغانستان همراه شوند. وی گفت: ما راه خیلی طولانی را آمدیم و به عقب‌نمی‌گردیم. از طرفی افراد بسیاری همچون عبدالوحد صادقی، کسی که یک مغازه عتیقه‌جات در کابل دارد، نگران هستند که توافق با طالبان بدون نظر گرفتن دولت افغانستان، عواقبی داشته باشد. تاکنون طالبان از مذاکره با مقامات افغان امتناع کرده است و عنوان کردند که صرفاً با مقامات آمریکا مذاکره می‌کنند.

اما مقامات آمریکا در تلاش هستند که طالبان را به سمت مذاکره با مقامات افغان سوق دهند.

صادقی می‌گوید: طالبان نمی‌خواهند با دولت افغان مذاکره کنند و فقط با آمریکایی‌ها برای رسیدن به خواسته‌هایشان توافق می‌کنند؛ خواسته‌ای که خروج نیروهای آمریکایی است. اما وقتی این توافق انجام شود، آیا صلح به افغانستان بازمی‌گردد؟

سید محمد میرزا محمدزاده

در مقاله‌ای که اخیراً از سوی روزنامه آمریکایی نیویورک تایمز منتشر شد، دیدگاه‌ها، عملکرد و نقاط ضعف مایک پمپئو، وزیر امور خارجه آمریکا در مذاکره با بیش از ده‌ها مقام برجسته کنونی و پیشین آمریکا، دیپلمات‌های خارجی و مشاوران سیاسی مورد بررسی قرار گرفته است. مقاماتی که نخواسته‌اند نامی از آن‌ها برده شود. در ادامه، این مقاله را می‌خوانیم.

در نگاه مایک پمپئو، جلسه و رشو تاریخی‌ترین روز برای نمایش دستاوردهای وی در عرصه سیاسی از زمان انتخابش به عنوان وزیر امور خارجه ایالات متحده به شمار می‌رفت. ماه‌ها بر نامه‌ریزی در نهایت به جلسه‌ای با اروپایی‌های بی‌میل، رهبران عرب و نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی منجر شد تا استراتژی‌های برای تقابل با ایران تبیین شود.

آنکه، در سخنرانی وقت نهار، مایک پنس، معاون رئیس‌جمهور این اتحاد شکننده را خرد کرد. پنس که در جریان جلسه ماه جاری میلادی در ورشو در مقابل مقامات سخن می‌گفت، نزدیک‌ترین متحدان ایالات متحده یعنی بریتانیا، فرانسه و آلمان را به دلیل مدارا کردن با، به گفته خودش، رژیم انقلابی خون‌آشام ایران، محکوم کرد. وی از آن‌ها خواست از بی‌اثر کردن تحریم‌های آمریکایی علیه ایران دست بردارند و رئیس‌جمهور ترامپ را در رد توافق هسته‌ای که اتحادیه اروپا در تلاش برای نجات آن است، همراهی کنند.

به گفته دستیاران، پمپئو در پشت پرده از این اقدام برافروخت و گفت که پنس با این اقدام دیپلماسی را زیر سوال برده؛ دیپلماسی که به گفته یکی از مقامات اتحادیه اروپا شامل توافق نزدیک برای اعمال تحریم‌های جدید علیه آزمایش‌های موشکی جدید بالستیک ایران بود و پنس با این کار باعث شد تنش‌های اروپا و آمریکا به موضوع اصلی بدل شود.

اما به صورت عمومی، پمپئو هیچ‌وقت عصبانیتش را بروز نداد و روابط خود را با کاخ سفید ثابت نگه داشت.

پمپئو ۵۵ ساله حدود یک سال است که وزیر امور خارجه آمریکاست

و موفق شده است که در میان سایر اعضای کابینه دوره ترامپ، در بین معدود چهره‌هایی باشد که بر خلاف سایرین مورد تأیید ترامپ است و در عین حال قدرت را بدون تقابل با گفتمان یا سیاست‌های کاخ سفید حفظ می‌کند.

حالا وی با بزرگ‌ترین آزمون خود روبرو است. این هفته پمپئو ترامپ را در اجلاس هانوی ویتنام همراهی می‌کند تا تلاشش را در راستای دور کردن کره شمالی از تسلیحات هسته‌ای به کار گیرد.

پمپئو باید ترامپ ۷۲ ساله را از دستمایه شدن از سوی کیم جونگ اون، رهبر زیر کره شمالی که نصف ترامپ سن دارد، حفظ کند. او همچنین باید رئیس‌جمهور را از تضعیف موضع مذاکراتی آمریکا در جریان غیرهسته‌ای‌سازی شبه‌جزیره کره حفظ کند. ترامپ پس از دیدار با کیم در سنگا پور، اعلام کرد که قضیه به‌صورت عمده حل شده است و دیگر تهدید هسته‌ای از سوی کره شمالی وجود ندارد؛ مواضعی که در تضاد با مواضع دستگاه‌های امنیتی آمریکا و نادیده گرفتن این دستگاه‌ها از سوی رئیس‌جمهور ازبایی شد. پمپئو روز یکشنبه (پنجم اسفند) به سئول رفت و گفت که کره شمالی همچنان تهدید هسته‌ای است.

پمپئو در مذاکرات خصوصی با کارشناسان کره اذعان کرده بود اگر کره شمالی با از بین بردن ۶۰ درصد از چیزی که آمریکا تقاضا کرده، موافقت کند، وی فردی خوش‌شانس بوده است؛ چرا که این میزان بیشترین دستاوردی است که دیگر دولت‌ها موفق به آن شده‌اند.

ورای همه این مسائل، پمپئو یکی از معتقدترین افراد به دیدگاه «اول آمریکا»ی رئیس‌جمهور نسبت به سایر اعضای کابینه است؛ اینکه وی باید بلندگوی ترامپ و کاخ سفید باشد یا آنکه با رئیس‌جمهور

در هانوی، بزرگ‌ترین چالش پمپئو ایجاد یک جدول زمانی برای از بین بردن برنامه هسته‌ای کره شمالی خواهد بود و او باید تعریف دو طرف را از غیرهسته‌ای‌سازی منطبق سازد

بر سر مسائل آزاردهنده سیاست خارجی مقابله کند، به چالش اصلی راهبرد پمپئو در بدنه دیپلماتیک ایالات متحده بدل شده است.

در حالی که دیگران در دولت به توثیق‌های ترامپ یورش می‌برند و آن‌ها را به استهزا می‌گیرند، پمپئو، نماینده جمهوری خواه سابق عضو جنبش تسی پارتی، به کارکنان خود می‌گوید که همه توثیق‌ها را ارزیابی کنند بلکه بتوانند آن‌ها را در موضعی مثبت به کار گیرند. گاهی وی در پشت پرده تلاش می‌کند جلوی ضربات را بگیرد، اما به ندرت مخالفت خود را در عموم ابراز می‌کند.

زمانی که ترامپ در ماه دسامبر (آذر - دی) عجلانه از خروج آمریکا از سوریه خبر داد، جیم ماتیس، وزیر دفاع استعفا کرد، اما پمپئو اعلام کرد که تصمیم خروج حق رئیس‌جمهور بود و با گرفتن اینکه این اقدام یک تغییر تاکتیک و نه تغییر مأموریت است، از آن دفاع کرد.

شورش کوچک

با همه این‌ها وی همواره در رکاب ترامپ نبوده است. او برای اعمال تحریم‌های آمریکا بر روسیه فشار آورد در لهستان، به تماشای تمرین نظامی مشترک آمریکا و لهستان در نزدیکی مرزهای روسیه پرداخت که پیام شفافیه به مسکو بود، مبنی بر اینکه پیمان آتلانتیک شمالی یا ناتو را در معرض آزمون قرار ندهند؛ که این اقدامات در تقابل با مواضع حمایتی ترامپ از پوتین به شمار می‌رود.

اما در مجموع می‌توان پمپئو را متحد حزبی و ایدئولوژیک قوی ترامپ دانست. در جریان یک سخنرانی آتشین ملی گرایانه در بروکسل که حدوداً دو ماه پیش انجام شد، پمپئو از نهادهایی که

از سوی رکس تیلرسون، وی جوان‌گرایی را در این وزارتخانه بی‌گفت؛ اما در حوزه سیاست، او صدای یکجانبه‌گرایی است و اخیراً متوجه شده که دنیا علیه چنین موضعی می‌ایستد.

چسبیده به ترامپ

جان بولتون، مشاور امنیت ملی، گاهی دیدگاه‌های خود را بیان می‌کند و تلاش دارد سیاست را با خود همسو کند. از جمله در مورد سوریه که گفت سران آمریکا بی‌زمانی که ایران در خاک سوریه باشد، باقی می‌مانند.

در مقابل پمپئو بی‌تردید به مواضع ریاست‌جمهوری چنگ می‌زند. برای مثال او از پذیرش ارزیابی دستگاه‌های اطلاعاتی از جمله گزارش‌های از سوی کارمند سابق خودش در سیاست تنظیم شده بود، سر باز می‌زند؛ گزارش‌هایی که در تقابل با مواضع ترامپ بر سر مسائلی از جمله کره شمالی، ایران، عربستان سعودی و داعش باشد. ترامپ هم پاداش این خوش‌خدمتی را داده و وی را در پاره‌ای مسائل به عنوان دارنده حق امضای خود معرفی کرده است؛ از جمله در موضوعات کره شمالی و افغانستان که به گفته مقامات آمریکایی آن دو در جلسات خصوصی با کنار گذاشتن بولتون رو در رو صحبت می‌کنند.

پایگاه سیاست‌خارج آمریکا در مورد پمپئو دیدگاهی دوگانه دارد و او را به دلیل تقویت بدنه دیپلماتیک می‌ستاید و در همین حین از او به دلیل سیاست‌ها و ایدئولوژی‌های انتقادی می‌کند.

در زمینه سیاست، پمپئو بیشتر با ترامپ هماهنگ است تا با سیاست‌های وزارت خارجه که اغلب مخالف با مواضع کاخ سفید است. پمپئو از سیاست خروج آمریکا از معاهده اقلیم پاریس و توافق هسته‌ای با ایران حمایت کرد؛ دو طرحی که از سوی او با اجرا شده بود و از سوی بسیاری از دیپلمات‌های آمریکایی مشتاقانه حمایت می‌شد. تصمیم ترامپ برای خروج سران از سوریه برت مک‌گورک، کسی که چهار سال به عنوان فرستاده ویژه ائتلاف جنگ علیه داعش خدمت کرده بود را شگفت‌زده کرد. وی استعفا کرد و از سوی ترامپ ستاره‌دار شد. پمپئو کنار ایستاد و سکوت کرد.

مذاکره با کره شمالی هسته‌ای
کمی پس از اولین ملاقات ترامپ با کیم جونگ اون، پمپئو تلاش کرد موضع مبهم سنتگاران را به نقش راهی برای غیرهسته‌ای‌سازی تبدیل کند.

این کار راحت نبود، توثیق‌های ترامپ مبنی بر اینکه مشکل حل شده است، سبب شد چین و روسیه محدودیت‌های تجاری خود را با کره شمالی بردارند. زمانی که پمپئو برای مذاکره به پیونگ‌یانگ رفت، کیم از ملاقات با وی امتناع کرد و پمپئو هیچ فضایی برای ترغیب کره شمالی به منظور شفاف‌سازی دارایی‌های هسته‌ای خود پیدا نکرد. ماه‌ها بعد، اولویت‌ها تغییر کرد. در حالی که ترامپ پیش‌تر از سرعت بالا برای غیرهسته‌ای‌سازی سخن گفته بود، حالا از وقت زیاد برای این هدف سخن به میان آمد.

استفان بیگان، فرستاده ارشد پمپئو به کره شمالی در سخنرانی ماه گذشته خود عنوان کرد که شاید پیونگ‌یانگ نیازی به افشای دارایی‌های هسته‌ای خود تا اواخر

پایگاه سیاست‌خارج

آمریکادر مورد پمپئو دیدگاهی دوگانه دارد: او را به دلیل تقویت بدنه دیپلماتیک می‌ستاید و در عین حال از او به دلیل سیاست‌ها و ایدئولوژی‌های انتقادی می‌کند

ایالات متحده به منظور حفظ قدرت جهانی‌اش به ایجاد آن‌ها کمک کرده است. انتقاد کرد؛ از جمله سازمان ملل متحد، اتحادیه اروپا، بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول و سازمان تجارت جهانی.

در جریان سخنرانی ماه ژانویه (دی ماه) در مصر پمپئو از سیاست‌های باراک اوباما انتقاد کرد؛ اقدامی که از سوی وزرای امور خارجه بی‌سابقه بود. در مقابل او از السیسی، رئیس‌جمهور سرکوبگر مصر تمجید کرد؛ همین تمجید را او در مورد رئیس‌جمهور دیگر کشورها با افکار استبدادگرایی، یعنی ژائیر بولسونارو و برزیل و ویکتور اوربان مجارستان در پیش گرفت.

به گفته نیکلاس بسون، یکی از معاونان وزارت خارجه در زمان جورج بوش و استاد دانشگاه هاروارد که پمپئو با وی مشورت کرده است، می‌گوید: در مسائل عمده رئیس‌جمهور در تلاش برای تضعیف آمریکا است، اما اگر پمپئو وی را حمایت کند، این یک اشتباه است.

وی در مورد پمپئو می‌گوید: او یک نهادگراست و برخی کارهای خوب انجام داده است؛ از جمله آنکه پس از تخریب وزارت خارجه

پمپئو موفق شده که در میان سایر اعضای کابینه دولت؛ در بین معدود چهره‌های مورد تأیید ترامپ باشد و در عین حال قدرت را بدون تقابل با گفتمان یا سیاست‌های کاخ سفید حفظ کند

فرایند مذاکره نبیند، این مسئله نگرانی کارشناسان امنیت ملی را برانگیخت. آیا پمپئو اهداف مذاکره را تغییر داده بود؟

در هانوی، بزرگ‌ترین چالش پمپئو ایجاد یک جدول زمانی برای از بین بردن برنامه هسته‌ای کره شمالی خواهد بود و او باید تعریف دو طرف را از غیرهسته‌ای‌سازی منطبق سازد. در حالی که پمپئو همچنان غیرهسته‌ای‌سازی کامل را هدف خود می‌خواند، عنوان کرده که پیونگ‌یانگ به دنبال کاهش تهدید هسته‌ای شاید امتیازاتی را بخواهد؛ در واقع کلمه «کاهش» در جمله پمپئو می‌تواند تعبیر مختلفی داشته باشد.

تقابل با ایران

یکی از دستیاران ارشد پمپئو می‌گوید تمام تمرکز وی از زمانی که نماینده گنره بوده، ایران است. رویکرد امری وی موجب تنش با متحدان اروپایی و دولت عراق شده است.

پمپئو معتقد است حمایت از تحریم‌های ایران منجر به تغییرات سیاسی می‌شود. وی در ورشو ابراز امیدواری کرد مردم ایران علیه حکومت، به گفته وی، استبدادگر بیه یا خیزند؛ حکومتی که او به دلیل برنامه‌های موشکی بالستیک و هسته‌ای و کمپین‌های نظامی منطقه‌ای از آن می‌ترسد.

در کمال تأمیدی وی، کشورهای اروپایی که برای توافق هسته‌ای در کنار آمریکا مذاکره کرده بودند، مواضع واشنگتن را دنبال نکردند. آن‌ها قصد دارند توافق با ایران را حفظ کنند و تجارت با این کشور را ادامه دهند. مسائل دیگری هم منجر به سمی شدن روابط با متحدان آمریکا شده است.

همین موضوع در مورد عراق هم صدق دارد. پمپئو در ماه ژانویه (دی - بهمن) به رهبران بغداد فشار آورد تا خرید انرژی از همسایه خود را متوقف کند؛ همان هفته نخست‌وزیر عراق از این دستور اعلام براهت کرد. در ماه سپتامبر (شهریور - مهر) پس از مخالفت‌ها درون دولت عراق، پمپئو سفارت خود در بصره را به بهانه نگرانی از ایران تعطیل کرد.

پمپئو همچنین حمایت خود را از عربستان با وجود نگرانی‌های مقامات آمریکا از رهبر مستکبر سعودی ادامه می‌دهد؛ هیچ مسئله‌ای گویاتر از این در مورد حمایت پمپئو از تصمیمات سیاست خارجی ترامپ وجود ندارد. او بعدها به صراحت گفت که عربستان و آمریکا روابط عمیق و طولانی دارند. رابر تا ویکتور بسون، دستیار سابق وزارت خارجه برای امور نیمکره غربی گفت که پمپئو در کاشت بذر روابط عمیق بین‌المللی که لازمه شرایط کنونی است، شکست خورد. او در ایجاد روابط و حمایت از نهادهای بین‌المللی که می‌تواند در زمان‌های سخت به کمک ما بیاید، مشارکت نکرده است؛ به جای آن تصمیم گرفته که به تنهایی ایستادگی کند.